Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Gäller 2026-09-15 – 2027-09-15

Bäsna förskola

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Varför Plan mot diskriminering och kränkande behandling? 3
Främja, förebygga och åtgärda: 3
Bäsna förskolas vision, ansvar samt delaktighet: 4
Kommunens övergripande rutiner och åtgärder vid misstänkta kränkningar: 4
Upptäcka, anmäla, utreda och dokumentera: 5
Utvärdering och analys av föregående års plan mot diskriminering och kränkande behandling: 5
Utvärdering och analys av föregående års kartläggningar och sammanställningar: 6
Främjande insatser: 6
Förebyggande åtgärder: 7
Prioriterade mål detta läsår: 7
Till dig som förälder: 9
Till dig som barn/elev: 9
Barn/elever och vårdnadshavares delaktighet: 9
Bilagor 11
1.1 Begrepp: 11
1.2 Diskrimineringsgrunderna: 12

VARFÖR PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING?

Enligt Skolverket och gällande lagstiftning: skollagen[1] och Diskrimineringslagen[2], ska huvudmannen årligen se till att det upprättas planer mot kränkande behandling, en för varje enskild verksamhet. Syftet med planen är att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska vara ”levande” i den meningen att den ständigt ska vara aktuell i verksamhetens dagliga arbete. Planen ska enligt Skolverkets rekommendationer innehålla:

- en översikt över de mål som verksamheten har satt upp för det förebyggande arbetet
- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkningar
- en redovisning av vilka åtgärder verksamheten planerar att påbörja eller genomföra under det kommande året
- en redovisning av hur åtgärderna i den föregående årsplanen har genomförts.

I planerna ska det anges vem som är ansvarig för att respektive åtgärd genomförs, samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta är enhetens plan för detta läsår.

FRÄMJA, FÖREBYGGA OCH ÅTGÄRDA:

Vi arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande. Det är olika arbetssätt som ser till att alla barn/elever har en trygg vardag fri från kränkande behandling och diskriminering. De olika arbetssätten innebär:

- Främjande arbete handlar till exempel om att arbeta för att alla barn och elever är lika mycket värda, att vi bemöter varandra på ett trevligt och respektfullt sätt och att alla som deltar i verksamheten är inkluderade. Verksamheten identifierar och stärker de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Det främjande arbetet genomförs oavsett om det finns aktuella problem eller inte och riktar sig till alla barn/elever.
- Förebyggande arbete handlar om att hitta och förhindra risker för utsatthet, exempelvis platser eller situationer utomhus, vid skåpen och omklädningsrum. Arbetet utgår från konkreta behov eller riskområden som verksamheten har upptäckt eller synliggjort vid kartläggning.
- Åtgärdande arbete handlar om att agera: stoppa, utreda och åtgärda då barn/elever beter sig på ett sätt som får någon att bli ledsen eller må dåligt. Barn/elever ska veta att de ska vända sig till en vuxen för att få hjälp.

[1] Skollag (2010:800) | Sveriges riksdag (riksdagen.se) Främst kap 6.
[2] Diskrimineringslag (2008:567) | Sveriges riksdag (riksdagen.se)

BÄSNA FÖRSKOLAS VISION, ANSVAR SAMT DELAKTIGHET:

Vision: Bäsna förskola skall vara en plats där alla ska känna sig trygga och bli accepterad för den man är. Inget barn ska behöva bli utsatt för trakasserier och/eller kränkande behandling på förskolan.

Verksamheter som omfattas av planen: Alla avdelningar på Bäsna förskola omfattas av denna plan. Det innebär att Smörblomman, Vitsippan och Blåklockan har en gemensam plan.

Ansvariga för planen: Rektor tillsammans med samtliga pedagoger.

Personalens delaktighet: All personal har möjlighet att lämna synpunkter på planen och har på så sätt möjlighet att påverka den slutliga planens utformning.

Förankring och implementering av planen:

Pedagogerna ansvarar för att förankra planen hos barn och vårdnadshavare. Pedagogerna ansvarar även att informera övrig personal som befinner sig inom förskolans område.

Barn: Utifrån barnens ålder och mognadsnivå lyfts olika delar från planen mot diskriminering och kränkande behandling tillsammans med barnen.

Vårdnadshavare: Vi informerar vårdnadshavarna om planen samt att den finns tillgänglig i entrén, på kommunens hemsida samt i V-klass

För att planen ska hållas levande krävs en aktiv närvaro av pedagogerna i alla miljöer. Särskilt under fri lek och utemiljöer, som är ett av våra prioriterade mål, ska pedagogerna fungera som medupptäckare och gå in som samtalsstöd innan konflikter eskalerar till kränkningar. Pedagogerna är lyhörda för barnens tankar och handlingar och diskuterar och analyserar de situationer som uppstår i vardagen. Genom att medvetet välja litteratur och material som visar olika typer av familjer, bakgrunder och förmågor att vi arbetar aktivt med diskrimineringsgrunderna på ett naturligt sätt i vardagen.

KOMMUNENS ÖVERGRIPANDE RUTINER OCH ÅTGÄRDER VID MISSTÄNKTA KRÄNKNINGAR:

- All personal ska villkorslöst, utan dröjsmål, vid misstanke om att barn/elev blivit kränkt anmäla detta till respektive chef/rektor.
- Anmälan görs digitalt via KBI/ Draftit. (Digitalt ärendehanteringssystem för att utreda diskriminering och kränkande behandling.)
- Rektor ansvarar för att ärendet utreds skyndsamt via Draftit.
- Rektor gör en anmälan till huvudmannen via Draftit.
- Barn och utbildningsförvaltningen redovisar kontinuerligt antal fall av diskriminering och kränkande behandling på Barn- och utbildningsnämnden. Årligen görs en aggregerad uppföljning av huvudman, både av enheternas Planer mot diskriminering och kränkande behandling, samt läsårets Draftit- sammanställning.

Om ett barn/elev känner sig kränkt av någon vuxen ska detta tas på extra stort allvar då barnet kan anses stå i beroendeställning till den vuxne. Barnet eller dennes vårdnadshavare ska omedelbart kontakta/berätta för personal eller rektor.

UPPTÄCKA, ANMÄLA, UTREDA OCH DOKUMENTERA:

Enligt skollag 6 kap. 10§ är en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Enl. 2 kap. 7§ diskrimineringslagen och 6 kap. 10§ skollagen är en huvudman som får kännedom om att ett barn eller elev anser sig blivit utsatt för kränkande eller diskriminerande behandling, skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna

Ansvarig personal (den personal som upptäcker händelsen) pratar med alla inblandade, alla får komma till tals. Ansvarig personal dokumenterar i KB-Process (Intranät);
1. Vad hände?
2. Vilka var inblandade?
3. Var skedde händelsen (ute eller inne? Andra omständigheter?)
4. När skedde händelsen (vilken tid på dagen, vilken aktivitet)?
5. Ansvarig personal för dokumentationen (den personal som upptäcker händelsen):
Vid akut situation kontaktas berörda vårdnadshavare och rektor. En anmälan om kränkande behandling görs digitalt via KBI/ Draftit.
· Arbetslaget är särskilt uppmärksam på de inblandade barnen och på PUT-tiden sammanställer vi observationer och planerar den dagliga verksamheten för at undvika att händelsen upprepas. Handlingsplan görs av arbetslaget vid behov.
· Om arbetslaget upplever att stöd behövs kontaktas rektor. Därefter kan rektor koppla in specialpedagog vid behov.
· Rektor är ytterst ansvarig och kontaktar huvudman om problem kvarstår.

UTVÄRDERING OCH ANALYS AV FÖREGÅENDE ÅRS PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING:

Mål 1: Skapa en gemensam trygghet över förskolan
Avsikten var att använda torget som gemensam samlingsplats och att alla pedagoger skulle lära känna alla barn för att skapa trygghet. Vi kan konstatera att torget inte använts i den utsträckning vi önskat. Vi behövde under förra läsåret fokusera på att barnen skulle känna tillhörighet och trygghet inne på

avdelningarna. Torget användes därför sporadiskt för gemensamma aktiviteter. Vi ser att vi i första hand behöver arbeta vidare med att skapa trygga relationer.

Mål 2: Trygghetsvandring
Trygghetsvandringarna genomfördes som planerat. Vi upplevde att det var svårt för barnen under trygghetsvandringarna att sätta ord på sina känslor och upplevelser av platser. Vi väljer därför bort denna metod och använder oss istället av observation som metod.

Mål 3: Diskutera och analysera planen under APT.
Vi har under läsåret inte gjort planen mer levande genom att diskutera på APT då tiden inte räckt till. Vi väljer därför nu att arbeta mer aktivt i arbetslagen för att hålla planen levande. Till exempel genom att diskutera dilemman under PUT, använda litteratur tillsammans med barnen som stärker vår värdegrund samt att arbeta för att vara närvarande pedagoger som kan stötta barnen i deras fortsatta utveckling av empati och förhållningssätt gentemot varandra.

UTVÄRDERING OCH ANALYS AV FÖREGÅENDE ÅRS KARTLÄGGNINGAR OCH SAMMANSTÄLLNINGAR:

Bäsna förskola har haft 7st kränkningsanmälningar under föregående läsår. Majoriteten av kränkningarna var fysiska och de skedde på de äldre avdelningarna.
Nuvarande rektor var inte i tjänst föregående läsår, däremot upplever vi barngruppen som trygg, tack vara läsårets start med en trygghets- och introduktionsperiod på alla avdelningar där fokus låg på att stärka relationen till varandra.
I årets vårdnadshavarenkät ges en god bild av hur vårdnadshavare upplever arbetet på förskolan och deras trygghet. 81% av vårdnadshavare är trygga med att lämna sitt barn på förskolan. 65% av vårdnadshavare upplever att deras barn känner sig trygg på förskolan och 77% av vårdnadshavarna upplever att kränkande behandling inte är accepterat på förskolan.

FRÄMJANDE INSATSER:

På Bäsna förskola kommer vi under läsåret att bedriva ett kontinuerligt arbete med fokus på att stärka barnens trygghet, delaktighet, självkänsla och sociala relationer. Arbetet utgår från ett hälsofrämjande perspektiv där barnens styrkor, resurser och förmågor tas tillvara och utvecklas.
Vårt prioriterade mål är att skapa en trygg, inkluderande och tillgänglig lärmiljö där alla barn känner sig betydelsefulla och respekterade. Genom ett medvetet värdegrundsarbete vill vi främja goda relationer, empati och känslan av sammanhang i barngruppen.
Aktiviteter:

- Dagliga samtal och reflektioner kring känslor, vänskap, respekt och allas lika värde.
- Gruppstärkande lekar och samarbetsövningar som utvecklar barnens sociala kompetens och samspel.
- Arbete med att lära barnen uttrycka sina behov, sätta gränser och visa hänsyn till andra.

- Användning av litteratur, sagor, drama och pedagogiskt material som synliggör olika perspektiv, familjekonstellationer och livsvillkor.
- Skapande av trygga och tillgängliga lärmiljöer som främjar lek, delaktighet och lärande för alla barn.
- Uppmuntran till rörelse, utevistelse och återhämtning som en naturlig del av barnens välbefinnande.

Ansvar: Samtliga pedagoger ansvarar gemensamt för genomförandet av de främjande insatserna. Arbetet integreras i den dagliga utbildningen och följs kontinuerligt upp genom observationer, reflektioner och arbetslagsdiskussioner.

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER:

Under läsåret prioriterar vi att skapa trygga och närvarande vuxna i hela verksamheten. Genom att pedagogerna är aktiva, lyhörda och delaktiga i barnens lek och samspel kan vi tidigt upptäcka och förhindra situationer som riskerar att leda till otrygghet eller kränkningar.
För att hålla planen levande kommer innehållet regelbundet att diskuteras och reflekteras över i arbetslaget samt bearbetas tillsammans med barnen på ett sätt som är anpassat efter deras ålder och mognad. Genom samtal, litteratur, lek och värdegrundsövningar ges barnen möjlighet att utveckla förståelse för allas lika värde, respekt och hänsyn.
Observationer används som en återkommande metod för att identifiera otrygga platser, situationer eller tidpunkter i verksamheten. Pedagogerna genomför kontinuerligt observationer både inomhus och utomhus, analyserar resultaten tillsammans i arbetslaget och planerar vid behov åtgärder för att öka tryggheten och delaktigheten för alla barn.

Insatser och aktiviteter:

- Regelbundna trygghetsobservationer i förskolans olika lärmiljöer.
- Närvarande pedagoger som aktivt deltar i barnens lek och samspel.
- Återkommande samtal med barnen om vänskap, känslor, respekt och allas lika värde.
- Reflektion och uppföljning av planen på avdelningsmöten.
- Anpassning av miljöer och arbetssätt utifrån resultat från observationer och kartläggningar.

Ansvar: Samtliga pedagoger ansvarar gemensamt för genomförande, dokumentation och uppföljning av de förebyggande åtgärderna.
Uppföljning: Arbetet följs upp kontinuerligt genom observationer, dokumentation och reflektion i arbetslagen. Resultatet ligger till grund för eventuella justeringar och fortsatta insatser för att säkerställa en trygg, inkluderande och likvärdig utbildning för alla barn.

PRIORITERADE MÅL DETTA LÄSÅR:

.

Mål	**Åtgärder/insatser Hur ser vi mätbara/märkbara resultat?**	**Ansvarig**	**När ska arbetet vara klart?**
Kartläggning av förskolans miljöer	Pedagogerna kartlägger miljöerna genom att observera var barnen faktiskt väljer att leka och vilka platser de undviker eller där kroppsspråket blir spänt/avvaktande. Vi ser hur väl vi uppnått målet då vi pedagoger är medvetna om platser och miljöer som känns otrygga för barnen och att vi därför placerar vi oss där i den utsträckning vi kan.	Arbetslagsledare	Utvärdering sker under planeringsdag i januari 2027.
Alla barn är allas barn	Pedagogerna arbetar aktivt för att skapa goda relationer med alla barn på förskolan och därigenom skapa trygghet. Vi ser hur väl vi uppnått målet utifrån hur barnen söker hjälp, tröst och stöd hos oss pedagoger.	Alla pedagoger	2027-09-15
Att hålla planen levande	Vi ska arbeta mer aktivt i arbetslagen för att hålla planen levande. Genom att diskutera dilemman under PUT, använda litteratur tillsammans med barnen som stärker vår värdegrund samt att arbeta för att vara närvarande pedagoger som kan stötta barnen i deras fortsatta utveckling av empati och	Alla pedagoger	2027-09-15

	förhållningssätt gentemot varandra. Vi ser hur vi uppnår målet utifrån hur barnen agerar gentemot varandra samt pedagogernas förhållningssätt.		

TILL DIG SOM FÖRÄLDER:

Om du misstänker att ditt barn eller något annat barn utsätts för diskriminering eller kränkande behandling ska du i första hand vända dig till någon i personalen. Det kan vara svårt att ta till sig att ens egna barn kränker andra barn men även i detta fall är det viktigt att prata med personalen. Alla måste ta ett gemensamt ansvar och arbeta för barnens trygghet och samhörighet.

TILL DIG SOM BARN/ELEV:

En kränkning är när du blivit så illa behandlad att du känner dig ledsen, sårad eller mindre värd. En kränkande handling är en handling som du inte har bett om ska ske, det kan till exempel vara att någon slår dig, säger något elakt till dig, fryser ut dig, inte låter dig vara med eller är elak mot dig över nätet. Om du känner dig kränkt, ledsen eller sårad eller ser någon annan som är utsatt, berätta så snart som möjligt för en vuxen på skolan eller hemma.

BARN/ELEVER OCH VÅRDNADSHAVARES DELAKTIGHET:

På Bäsna förskola genomsyrar värdegrundsarbetet hela verksamheten och utgör en viktig grund för barnens trygghet, trivsel och utveckling. I det dagliga arbetet arbetar vi aktivt med att stärka gemenskapen i barngruppen genom lek, samarbete och samtal. Barnen får lära sig att uttrycka sina känslor, säga ifrån och sätta gränser genom att använda ”stopp”, samt utveckla strategier för konflikthantering, empati och solidaritet.
Genom återkommande samtal och aktiviteter ges barnen möjlighet att reflektera över vad det innebär att vara en bra kompis, hur vi bemöter varandra med respekt och vilka rättigheter och skyldigheter vi har i samspelet med andra.

För att ge vårdnadshavare insyn och möjlighet till delaktighet finns planen tillgänglig på Vklass, på kommunens webbplats samt i förskolans två hallar. Planen presenteras även vid informationsmöten för vårdnadshavare, där det finns möjlighet att ställa frågor.

BILAGOR

1.1 BEGREPP:

Diskriminering
En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen är att någon missgynnas eller kränks och att missgynnandet eller kränkningen har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Direkt diskriminering
Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Till exempel om en elev får sämre betyg och det har samband med hens etniska tillhörighet.

Indirekt diskriminering
Indirekt diskriminering är när det finns en regel som verkar neutral men särskilt missgynnar personer med koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempelvis är om alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de barn som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet
Bristande tillgänglighet är när en verksamhet inte genomför skäliga åtgärder för att en person med funktionsnedsättning ska kunna ta del av verksamheten. Ett exempel på bristande tillgänglighet kan vara att en elev med dyslexi inte får stöd i undervisningen.

Trakasserier
Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Exempel på trakasserier kan vara en lärare som hånar en elev för att han bär kippa.

Sexuella trakasserier
Med sexuella trakasserier menas ett beteende av sexuell natur som är oönskat av den som blir utsatt för det. Det kan till exempel vara att en lärare är sexuellt närgången mot en elev.

Instruktioner att diskriminera
Instruktion att diskriminera är när någon ger en order eller instruerar någon som är i beroendeställning, till exempel en anställd, att diskriminera någon annan.

Kränkande behandling
I 1 kap. skollagen och i läroplanerna används begreppet kränkande behandling brett och omfattar då alla typer av kränkningar inklusive diskriminering enligt diskrimineringslagen och även diskriminering med koppling till andra omständigheter som gäller den enskilde som person. I 1 kap.2 § Regeringsformen står att ”Det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person”. I 6 kap. skollagen avgränsas kränkande behandling till att avse ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet utan att vara diskriminering

enligt diskrimineringslagen. I den här texten används begreppet ”kränkningar” för att beskriva alla typer av kränkningar som avses i 1 kap. skollagen, alltså omfattande även alla former av och grunder för diskriminering. När begreppet ”kränkande behandling” används här menar vi kränkningar såsom begreppet används i 6 kap. skollagen.[3]

1.2 DISKRIMINERINGSGRUNDERNA:

Kön

att någon är kvinna eller man. Även den som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet omfattas av diskrimineringsgrunden kön. Lag (2014:958).

Könsöverskridande identitet eller uttryck

att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

Etnisk tillhörighet

nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande

Funktionsnedsättning

varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå

Religion eller annan trosuppfattning

Med religion avses religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar till exempel buddism, ateism och agnosticism.

Sexuell läggning:

homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning

Ålder

uppnådd levnadslängd.

Källa för diskrimineringsgrunderna: [4]

[3] Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda - Hur skolan kan arbeta mot trakasserier och kränkningar. Skolverket, Stockholm 2019

[4] Diskrimineringsgrunder - vad är det? | DO 2025-11-04